

Cvičím, cvičíš, cvičíme (s Oxfordem)

Pro osvojení cizího jazyka je procvičování životní nutností. V dobách tištěných učebnic mnoho záleželo na osobnosti učitele, jak dokázal žákům tuto nezbytnou, avšak nepřiliš zábavnou činnost prezentovat. Dnes tuto roli přejímají počítačové pomůcky.

Ze široké škály CD-ROM titulů nabízených na trhu se dnes podíváme na dva z vydavatelství Oxford University Press. Jedná se o New Headway, díly Elementary a Pre-Intermediate.

Funkce/uživatelské rozhraní

Tato řada CD přistupuje k produktu jako ke zcela samostatné položce, která je nezávislá na konkrétním počítači. Po založení se aplikace automaticky spustí, na pevný disk se neinstaluje nic (to nejspíše ocení majitelé menších HD). Daní za nezávislost na konkrétním počítači a nezatěžování pevného disku je však skutečnost, že s vypnutím programu se ztrácí individuální studijní plán a uživatel si jednoduše musí pamatovat, kde přestal a co z dané lekce splnil.

Každý CD je rozdělen na 14 celků, obsahujících celkem 84 interaktivních úloh. V rámci každého celku (lekce) má žák možnost vytvářet si v pravé části okna individuální studijní plán jednoduchým přetahováním ze seznamu v levé části obrazovky (viz obr. 1). K dispozici je pět různých typů úloh:

1. Párování - studujícímu je předloženo několik vět odrážejících probírané téma, ke kterým vybírá z více možností správné řešení. Volba se provádí přetažením myši. Ke každé větě je k dispozici zvukový záznam. Student má možnost tuto větu namluvit a svoji výslovnost porovnávat s originálem. Po dokončení si může zkontrolovat, zda jeho volby byly správné, a zobrazit správná řešení. Pokud udělal chybu, má prostřednictvím klepnutí myši možnost nahlédnout do referenčního vysvětlujícího materiálu. Jestliže některému slovíčku nerozumí, další klepnutí myši jej přenesou do příručního vysvětlujícího slovníku, kde jsou mu k dispozici vysvětlení daných slovíček v angličtině. Hesla jsou čerpána ze slovníku Oxford Elementary Learner's Dictionary. Tyto funkce - porovnávání vlastní výslovnosti, vysvětlující materiál gramatického jevu a anglický výkladový slovník - jsou i v dalších typech úloh. Český uživatel, který vedle anglického vysvětlení chce ještě i český překlad, by si měl pořídit elektronický A-Č slovník, jenž nabízí možnost založení a údržby uživatelských témat, aby měl přehled, která slovíčka patří do které lekce.

2. Řazení - vyskytuje se ve dvou variantách: řazení hlásek, sloužící k nácviku slov se složitějším pravopisem, nebo řazení celých úseků vytvářejících složené souvětí.

3. Představování různých rolí - studující je jedním z dvojice hovořících. Úkolem je reagovat na narážky partnera a nahrát správnou odpověď. Role se mohou vyměnit. Procvičují se tak standardní reakce při telefonování či v situacích obvyklých v každodenním životě (viz obr. 2).

4. Doplnování - tento typ úlohy je už náročnější na paměť. Žák vyslechne celý odstavec a má doplnit správné tvary určitého gramatického jevu k zadaným slovesům - např. vyjádření záměru pomocí "going to". Vedle textové paměti se procvičuje i správný tvar daných slov.

5. Psaní - představuje již samostatnou práci s jazykem. Student dostane základní informace a má po náslechu napsat např. pohlednici z dovolené nebo formální dopis na zadané téma.

Obsahová stránka

Jednotlivé lekce postupně procvičují jazykové jevy a odpovídají klasickému postupu výuky. Pro studenty, kteří používají pomůcky odlišné od učebnic nakladatelství OUP, to znamená, že někdy budou mírně prohazovat pořadí lekcí. Po projití obou CD lze ale říci, že všechny nejdůležitější gramatické a lexikální stránky pro daný typ pokročilosti jsou ve cvičeních podchyceny. CD je tedy možné používat do značné míry nezávisle na způsobu výuky v konkrétním navštěvovaném kurzu. Cvičení jsou odlehčena nápaditou grafikou (viz obr. 3).

Drobné nedostatky

I přes pokročilost celé aplikace se její tvůrci nedokázali vyvarovat několika drobných nedostatků, na které jsme narazili při testování:

* Manuál uvádí, že CD-ROM se má spouštět v okamžiku, kdy pod operačním systémem neběží žádná jiná aplikace. Toto varování dnes už působí trochu zastarale (program jsme bez problémů provozovali současně s pěti dalšími spuštěnými aplikacemi) a jedná se zřejmě o pozůstatek z dob, kdy počítače měly malou operační paměť.

* Okno aplikace má konstantní velikost vhodnou pro 14" nebo 15" obrazovky. Majitelé větších monitorů, respektive ti, kteří mají nastavenou větší rozlišovací schopnost, budou mít menší okno uprostřed obrazovky.

* Porovnání vlastní výslovnosti s předlouhou je pouze subjektivní, vlastním poslechem. I když porovnávací algoritmy předkládají většinou grafické "objektivní" hodnocení, s nimiž se setkáváme v jiných výukových programech, mají své slabiny (nejčastěji se jedná o jistou závislost objektivitu na typu hlasu uživatele), objektivní přístup spíše podpoří sebevědomí studujícího.

* V oblasti vyhledání neznámého slova by program mohl být k uživateli přívětivější. Po vyvolání vysvětlujícího slovníku je nutno neznámé slovo buď opsat do zadávacího okénka, nebo jej vyhledat v seznamu pomocí posuvníku a klepnout na něj myší. Možnost zvýraznit slovo přímo v textu s následným poklepáním nebo použitím pravého tlačítka neexistuje.

* Obslužný program vykazuje pod Windows 2000 s implicitní českou klávesnicí některé zvláštnosti. Například uděláme-li chybu při doplňování textu a chceme-li ji opravit, nefunguje klávesa Delete; je nutné přemístit kurzor myší (šipkové klávesy nezaberou) a chybu následně opravit klávesou Backspace.

Závěr

Program je ideálním doplňkem pro ty, kteří paralelně navštěvují nějaký kurz, kde se vysvětluje gramatika. Doma u počítače si pak mohou procvičovat probranou látku a automatizovat potřebné jazykové návyky či fixovat používání slovní zásoby. Pro dospělé uživatele odkázané na samostudium je dobré mít na počítači ještě další aplikaci, která bude suplovat vysvětlující roli vyučujícího.

Recenzované CD jsou určeny k procvičování a tuto roli beze zbytku plní. Jsou vytvořeny vynalézavě, studujícího nepřetěžují a přitom i průměrný uživatel má šanci si při dostatečném počtu opakování příslušné jazykové jevy zafixovat. Nelze jimi však zcela nahradit nezávislý výukový kurz.

Ing. Miroslav Herold, CSc.

New Headway - Elementary a Pre-Intermediate

Výukové CD-ROM určené k procvičování výuky anglického jazyka.

Dodavatel/poskytl Oxford University Press, Praha www.oup.com/elt/cz/

Cena 675 Kč za titul